

Právo a judikatúra v praxi

Výber z najzaujímavejších nových rozhodnutí súdov

Obsah:

1. **Čo sa rozumie vecou samou v exekučnom konaní**
Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3CoE/354/2016 zo dňa 16. 11. 2016
2. **K pôsobnosti vo veci nároku na vrátenie neprávom vyplatenej nemocenskej dávky**
Uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4To/26/2016 zo dňa 12. 1. 2017
3. **Konsolidácia spotrebiteľských úverov môže byť posúdená ako zakázaná praktika**
Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/147/2016 zo dňa 10. 1. 2017
4. **Právo domáhať sa prevedenia obchodného podielu ako sankcia za porušenie predkupného práva**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Obo/19/2016 zo dňa 26. 10. 2016
5. **K otázke postúpenia veci veľkému senátu v zmysle nového CSP**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 174/2016 zo dňa 10. 11. 2016
6. **Inštitút opravy chyby v katastrálnom operáte**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžr/107/2014 zo dňa 23. 11. 2016
7. **Ústavná možnosť obmedziť občanov na svojich právach**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Sžo/207/2015 zo dňa 8. 11. 2016
8. **Dokazovanie v správnom súdnictve**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1So/9/2015 zo dňa 16. 11. 2016
9. **Neudelenie štátneho občianstva**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžo/99/2014 zo dňa 23. 11. 2016
10. **K povahe starobných dôchodkov a výsluhových dôchodkov**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1So/18/2015 zo dňa 16. 11. 2016
11. **Povinnosť dôsledne objasneného zdravotného stavu formou odborných posudkov**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 So/26/2015 zo dňa 16. 11. 2016
12. **Prekážka právoplatne rozhodnutej veci a výnimky z jej uplatnenia**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Sžf/60/2015 zo dňa 23. 11. 2016
13. **Zistenie skutkového stavu a určenie výšky daňovej povinnosti**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sžf/83/2014 zo dňa 30. 11. 2016
14. **K neoprávnenému zásahu do práva fyzickej osoby na ochranu pred diskrimináciou**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 405/2015 zo dňa 8. 12. 2016
15. **K zmluve o ubytovaní**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 460/2015 zo dňa 8. 12. 2016

1. Čo sa rozumie vecou samou v exekučnom konaní

Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3CoE/354/2016 zo dňa 16. 11. 2016

Anotácia:

Krajský súd Trenčín v predkladanom rozhodnutí na základe odvolania oprávneného posudzoval uznesenie, ktorým súd prvej inštancie zastavil exekučné konanie s odkazom na skutočnosť, že o vymáhanom nároku už bolo právoplatne rozhodnuté v inom exekučnom konaní, v ktorom bola zamietnutá žiadosť oprávneného o udelenia poverenia na vykonanie exekúcie z toho dôvodu, že plnenie priznané exekučným titulom bolo posúdené ako plnenie rozporné s dobrými mravmi.

Proti uzneseniu o zastavení konania podal oprávnený odvolanie, v ktorom argumentoval, že po podaní žiadosti o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie môže súd rozhodnúť výlučne dvoma spôsobmi – buď vydá poverenie na vykonanie exekúcie alebo vydá uznesenie o zamietnutí návrhu na vydanie poverenia. Vydanie uznesenia o zastavení exekučného konania teda podľa názoru oprávneného nebolo prípustné, pretože exekučné konanie podľa oprávneného nemá meritum veci, o ktorom by sa rozhodovalo a nemožno v ňom teda aplikovať zásadu *res iudicata*. Krajský súd Trenčín však dal za pravdu súdu prvej inštancie, keď upozornil, že vecou samou v exekučnom konaní je práve nárok uplatňovaný oprávneným – resp. žiadosť oprávneného o výkon rozhodnutia. V takomto ponímaní je teda rozhodnutie, ktorým sa rozhoduje o neprípustnosti exekučného konania ako celku, rozhodnutím vo veci samej.

Právna veta:

I. Z ustanovenia § 9a ods. 1 Exekučného poriadku je zrejmé, že Civilný sporový poriadok (ako procesný predpis) je subsidiárnym právnym predpisom vo vzťahu k Exekučnému poriadku, čo vyplýva zo zákonnej dikcie, podľa ktorej sa v konaní podľa Exekučného poriadku primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku. Na to nadväzujú aj dôsledky existencie nedostatku podmienok konania. Ak pôjde o neodstrániteľnú podmienku exekučného konania, súd je povinný exekučné konanie zastaviť, a to práve vzhľadom na ustanovenie § 161 ods. 2 CSP (pôvodne § 103 a § 104 O. s. p. v spojení s § 251 ods. 4 O. s. p.). Keďže Exekučný poriadok neobsahuje žiadne špeciálne ustanovenie, ktoré by upravovalo prekážku rozhodnutej veci, je potrebné aj na exekučné konanie aplikovať ustanovenie § 230 CSP (pôvodne § 159 ods. 3 O. s. p.), ktoré výslovne zakotvuje, že len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova. Pre posúdenie rozsahu tohto striktného zákazu je nevyhnutné posúdiť, čo sa rozumie rozhodnutím vo veci samej v exekučnom konaní.

Vecou samou sa rozumie nárok uplatňovaný iniciátorom súdneho (ale aj exekučného) konania, ktorý je predmetom konania, spolu s príslušenstvom tohto nároku. V exekučnom konaní je predmetom konania žiadosť oprávneného o tzv. nútený výkon rozhodnutia (exekučného titulu), a to v prípade, ak povinný dobrovoľne nesplnil povinnosť vyplývajúcu z tohto rozhodnutia. Uznesenie, ktorým sa v exekučnom konaní rozhodlo o neprípustnosti exekúcie ako celku, bez špecifikácie jej častí, či určitých spôsobov vykonania exekúcie, je rozhodnutím súdu vo veci samej.

Právna oblasť: Exekučné konanie, Civilné právo procesné

Právny inštitút: Vec sama, *res iudicata*, prekážka veci rozhodnutej

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 233/1995 Z. z. – § 9a ods. 1, 160/2015 Z. z. – § 161 ods. 2, § 230

pre ČR: 120/2001 Sb. – § 52 odst. 1, 99/1963 Sb. – § 103, § 104, § 159a odst. 3

2. K pôsobnosti vo veci nároku na vrátenie neprávom vyplatenej nemocenskej dávky

Uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4To/26/2016 zo dňa 12. 1. 2017

Anotácia:

Krajský súd Prešov v predkladanom rozhodnutí posudzoval zločin subvenčného podvodu spočívajúci v tom, že odsúdená uzatvorením fiktívnych pracovných zmlúv dosiahla, aby jej boli vyplatené nemocenské dávky, na ktoré v skutočnosti nemala nárok.

V nadväznosti na uvedené si Sociálna poisťovňa uplatnila v trestnom konaní voči odsúdenej nárok na náhradu škody a žiadala, aby súd odsúdenú zaviazal k uhradeniu čiastky zodpovedajúcej výške neoprávnene vyplatených nemocenských dávok. Krajský súd Prešov však v rozhodnutí o podanom odvolaní upozornil, že nárok na náhradu škody nemôže priznať, pretože rozhodovanie o tomto nároku nepatrí do právomoci všeobecných súdov; rozhodovanie o povinnosti vrátiť neoprávnene vyplatenú nemocenskú dávku alebo jej časť je totiž v právomoci samotnej Sociálnej poisťovne. Všeobecné súdy teda musia uplatnenie nároku na náhradu škody spočívajúcej v neoprávnene vyplatenej nemocenskej dávke riešiť odkázaním na konanie pred Sociálnou poisťovňou.

Právna veta:

Rozhodovať o povinnosti poberateľa nemocenskej dávky vrátiť dávku alebo jej časť vyplatenú neprávom alebo vo vyššej sume ako patrili, patrí do pôsobnosti Sociálnej poisťovne, teda samotnej poškodenej, nie do právomoci, či pôsobnosti okresného súdu.

Právna oblasť: Trestné právo, právo sociálneho zabezpečenia

Právny inštitút: Nemocenské dávky

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 301/2005 Z. z. – 46 ods. 3, 461/2003 Z. z. – § 178 ods. 1

3.

Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/147/2016 zo dňa 10. 1. 2017

Anotácia:

Rozhodnutie Krajského súdu v Prešove prináša ďalšie významné posilnenie ochrany spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany. V danom prípade súd rozhodoval o zmluve o úvere, prostredníctvom ktorého síce malo formálne dôjsť ku konsolidácii záväzkov spotrebiteľa a zníženiu jeho mesačných splátok, v skutočnosti však podmienky konsolidácie boli nevýhodné (došlo napríklad k navýšeniu celkovej dlžnej sumy o ďalšie úroky). Poskytovateľ úver navyše poskytol napriek tomu, že spotrebiteľ bol nezamestnaný a neexistoval reálny predpoklad, že bude schopný poskytnutý úver riadne splácať.

Krajský súd v Prešove konanie poskytovateľa úveru odmietol ako protiprávne, a to pre značný rozpor s dobrými mravmi, keď konštatoval, že nechať splácať spotrebiteľa navýšený celkový dlh výmenou za nižšie splátky pri vedomosti, že spotrebiteľ nie je v situácii, kedy by bol dlh schopný splatiť, je nečestné a nepoctivé konanie využívajúce tieseň iných. Takémuto konaniu odmietol priznať právnu ochranu a konštatoval, že žaloba s návrhom na zaplatenie zostatku úveru bola s odkazom na vyššie uvedené zamietnutá v súlade s právom.

Právna veta:

Nemožno v žiadnom prípade hovoriť o naplnení princípu dôvery klienta (spotrebiteľa) voči dodávateľovi, ktorý prostredníctvom prísľubu nižších mesačných splátok úveru vnútil žalovanej ďalší úver na krytie predchádzajúcich úverov. V konečnom dôsledku však pre žalovanú konsolidovaný úver nebol spôsobom riešenia jej nespôsobilosti splácať úver, práve naopak, dostal ju do ešte ťaživejšej životnej situácie. Žalobca mal vedomosť o tom, že žalovaná nie je schopná splácať predchádzajúce úvery, dokonca v podanom odvolaní sám výslovne uviedol, že žiadna iná nebanková spoločnosť ani banka, by jej úver neposkytli, lebo nespĺňala kritéria na poskytnutie úveru. Napriek tejto skutočnosti jej žalobca úver poskytol a dokonca jej dlžnú sumu (v konaní spochybnenú zo strany žalovanej a súdom vyhodnotenú ako nedôvodnú v časti) navyšil o ďalšie úroky. Je logické a pochopiteľné, že spotrebiteľ uvíta možnosť splácať dlh v nižších splátkach, no je nečestné, ak sa zneužije kontraktčná situácia a najmä silnejšia pozícia veriteľa s cieľom získať od spotrebiteľa ďalšie plnenia vo forme úrokov nielen z nesplatenej istiny, ale aj z už vyúčtovaných úrokov a sankčných poplatkov. Takéto praktiky sú zakázané a žalobca nemôže počítať so súdnou ochranou nečestného konania.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Spotrebiteľské úvery

Súvisiace predpisy a ustanovenia:

pre SR:	40/1964 Zb. – § 39 250/2007 Z. z. – § 4 ods. 8, § 11 ods. 1 129/2010 – § 4, § 7 ods. 1
pre ČR:	634/1992 Sb. – § 4 257/2016 Sb. – § 76

4.

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 30bo/19/2016 zo dňa 26. 10. 2016

Anotácia:

Krajský súd napadnutým rozsudkom zastavil konanie vo veci určenia neplatnosti zmlúv o prevode obchodných podielov, avšak len voči jednému žalovanému. Voči ostatným žalovaným žalobu zamietol. Poukázal na skorší rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok krajského súdu a vo vzťahu k žalobcovi 2. bol uvedený rozsudok zrušený. Dôvodom zrušenia rozsudku bolo, že odvolací súd dospel k záveru, že žalobca 2. má právny záujem na určení neplatnosti právnych úkonov.

Právna veta:

Obchodný zákonník žiadnym spôsobom neupravuje predkupné právo na obchodný podiel pri nadobúdaní obchodného podielu spoločníka v prospech doterajších spoločníkov. Ak majú spoločníci záujem prednostne sa podieľať pri nadobúdaní obchodných podielov od iných spoločníkov, musia si spoločníci upraviť možnosť predkupného práva vrátane podmienok jeho realizácie v spoločenskej zmluve. Takéto predkupné právo má charakter zmluvného predkupného práva. V prípade porušenia predkupného práva je potrebné pri posúdení nárokov dotknutého spoločníka vychádzať z ustanovenia § 603 Občianskeho zákonníka. V prípade porušenia predkupného práva sa dotknutý subjekt môže domáhať, aby mu nadobúdateľ ponúkol obchodný podiel na predaj. Toto právo dotknutého subjektu nie je podmienené tým, či nadobúdateľ chce predaj (previesť) obchodný podiel inému subjektu. Právo domáhať sa prevedenia obchodného podielu má povahu práva spätnej kúpy a predstavuje sankciu za porušenie predkupného práva. Ak dotknutý subjekt nevyužije svoje právo domáhať sa, aby mu nadobúdateľ ponúkol obchodný podiel, zostane mu predkupné právo k obchodnému podielu ako majetkové právo zachované. Samotné porušenie predkupného práva spoločníka k obchodnému podielu nemá za následok neplatnosť zmluvy o prevode obchodného podielu.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Závazkové právo, Kúpna a zámenná zmluva, Predkupné právo

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 40/1964 Zb. – § 603 ods. 3

5. K otázke postúpenia veci veľkému senátu v zmysle nového CSP

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 174/2016 zo dňa 10. 11. 2016

Anotácia:

Konanie na Najvyššom súde SR vo veci dovolania podaného proti rozsudku odvolacieho súdu. Ten sa mal zakladať na nesprávnom právnom posúdení veci v otázke okamihu začatia plynutia premlčacej doby. Žalovaní uviedli, že napadnutý rozsudok vychádza z konštantnej judikatúry najvyššieho súdu. Napadnuté rozhodnutie však bolo v zmysle platnej právnej úpravy možné (a tiež potrebné) podrobiť meritórnemu dovolaciemu prieskumu.

Právna veta:

Bolo by bezpochyby v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy danej v § 48 ods. 1 CSP, pokiaľ by každá (minulá) aplikčná alebo interpretačná nejednotnosť, ktorá sa v rozhodovaní senátov najvyššieho súdu vyskytla pred 1. júlom 2016, bola však do tohto dňa úspešne prekonaná postupmi a mechanizmami vyplývajúcimi z vtedajšieho právneho poriadku (napríklad publikovaním judikátu alebo stanoviska), musela po tomto dni „nanovo“ viesť k procesu, v rámci ktorého sa uplatňujú mechanizmy a postupy predpokladané v tomto ustanovení CSP. Uvedené konštatovanie je opodstatnené o to viac v prípade (ojedinelých) právnych názorov vyjadrených v takom rozhodnutí trojčlenného senátu najvyššieho súdu, ktoré bolo v čase pred 1. júlom 2016 zaradené na rokovanie kolégia najvyššieho súdu s návrhom na jeho publikovanie v Zbierke, ktorý však kolégium zamietol.

Právnu úpravou, ktorá je obsiahnutá v § 48 ods. 1 CSP, sa sledoval cieľ pokryť v praxi prípady, v ktorých (trojčlenný) senát najvyššieho súdu dospeje k záveru, že „je“ dôvod na zmenu (na odklonenie sa od konštantnej línie rozhodovania). Senát, ktorý dospeje k tomuto záveru, je povinný postúpiť vec veľkému senátu. Na druhej strane ale účelom tohto ustanovenia bezpochyby nie je to, aby bola veľkým senátom posudzovaná správnosť názoru trojčlenného senátu, podľa ktorého „nie je“ dôvod na zmenu doterajších právnych náhľadov a rozhodovacej praxe ustálenej v minulosti prijatím judikátu (alebo stanoviska) publikovaného v Zbierke. Trojčlenný senát, ktorý zastáva tento názor, nie je povinný postúpiť vec veľkému senátu. Samozrejme, pokiaľ ešte v určitej právnej otázke nedošlo k prijatiu (publikovaniu) stanoviska alebo judikátu, prípadne ešte nebolo vydané rozhodnutie veľkého senátu, má povinnosť postúpiť vec veľkému senátu ten trojčlenný senát najvyššieho súdu, ktorý sa mieni názorovo odchýliť (odkloniť) od skoršieho rozhodnutia iného senátu najvyššieho súdu. Ak teda trojčlenný senát zistí, že iný senát zaujal v určitej otázke odlišný názor, ktorý vec prejednávajúci senát nezdiera, má dve možnosti: I. buď sa stotožní so starším právnym názorom (už ustáleným v praxi na základe publikovaného judikátu, stanoviska alebo na základe rozhodnutia veľkého senátu) a svoje rozhodnutie založí na tomto názore, alebo II. vec postúpi veľkému senátu.

Právna oblasť: Občianske právo, Civilné právo procesné

Právny inštitút: Zloženie súdu a vylúčenie sudcov – Senát – Veľký senát

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 160/2015 Z. z. – § 48 ods. 1

6. Inštitút opravy chyby v katastrálnom operáte

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžr/107/2014 zo dňa 23. 11. 2016

Anotácia:

Žalobcovia v konaní pred správnym orgánom postupom podľa § 59 ods. 1 písm. a) zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) žiadali zrušiť zápis rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom Krajského súdu o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v prospech G. z dôvodu, že rozsudky neobsahovali všetky náležitosti podľa § 42 ods. 2 písm. a) katastrálneho zákona, a to rodné priezvisko žalobkyne (G.), rodné číslo žalobkyne, ani z nich nebolo zrejmé, či sa jedná o trvalý, prípadne o prechodný pobyt žalobkyne.

Žalovaný v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že má za to, že zápisom vlastníckeho práva k nehnuteľnosti záznamom na základe a v súlade s výrokom právoplatného určujúceho rozsudku súdu, v spojení so súvisiacim geometrickým plánom, ktorým bola vtedajšia správa katastra viazaná s poukazom na § 159 ods. 2 OSP, nedošlo ku vzniku, zmene, či zániku vlastníckeho práva navrhovateľov opravy.

Právna veta:

Inštitút opravy chyby v katastrálnom operáte v zmysle ustanovenia § 59 ods. 1 písm. a) katastrálneho zákona slúži výlučne na zosúladienie údajov katastra nehnuteľnosti s verejnými a inými údajmi katastra nehnuteľností. Opravou údajov katastra nemožno riešiť spor o vlastníctvo.

Právna oblasť: Správne právo

Právny inštitút: Oprava chýb v katastrálnom operáte

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 162/1995 – § 59 ods. 1

7. Ústavná možnosť obmedziť občanov na svojich právach

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Sžo/207/2015 zo dňa 8. 11. 2016

Anotácia:

Napadnutým rozsudkom krajský súd zamietol žalobu voči rozhodnutiu okresného dopravného inšpektorátu. Súd zistil, že žalobca bol obmedzený na osobnej slobode z dôvodu neuposlúchnutia výzvy dopravného policajta, aby opustil pozemnú komunikáciu (vozovku), lebo svojim správaním blokoval dopravu a kládol aktívny odpor pri predvedení.

Právna veta:

Žalobca si musí byť vedomý aj tej skutočnosti, že ústava, ktorá dáva občanom Slovenskej republiky práva, je oprávnená občanov na týchto právach aj obmedziť zákonom, alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd (Ústava SR, čl. 13). Jednotlivec môže byť zaťažený aj povinnosťami a to pri zachovaní pravidiel určených pre ukladanie povinnosti za predpokladu, že povinnosť je uložená zákonom. Z toho pre žalobcu vyplýva, že si mohol uplatňovať svoje právo na odpor podľa čl. 32 Ústavy SR, avšak nie absolútne, bez rešpektovania ďalších právnych noriem a z nich vyplývajúcich práv a povinností, žalobca bol zároveň povinný dodržiavať aj zákon a neohrozovať bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky [čl. 13 Ústavy v spojení § 3 ods. 2 písm. c) zákona č. 8/2009 Z. z.].

Právna oblasť: Ústavné právo, Občianske právo

Právny inštitút: Základné práva a slobody, Politické práva, Pravidlá cestnej premávky, Všeobecné povinnosti účastníka cestnej premávky

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 460/1992 Zb. – čl. 13; čl. 32, 8/2009 Z. z. – § 3 ods. 2 písm. c)

8. Dokazovanie v správnom súdnictve

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1So/9/2015 zo dňa 16. 11. 2016

Anotácia:

Konanie vo veci rozsudku krajského súdu, ktorým tento potvrdil rozhodnutie sociálnej poisťovne o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku. Žalobca však namietal nerešpektovanie súčasného právneho stavu a založenie rozhodnutia na nedostatočne zistenom stave veci, nesprávnom právnom posúdení veci a na nedostatku dôvodov.

Právna veta:

Zákonodarcu v rámci správneho súdnictva špeciálne neustanovil postup súdu na pojednávaní, avšak v § 119 S. s. p. stanovil, že správny súd vychádza zo skutkového stavu zisteného orgánom verejnej správy, ak tento zákon neustanovuje inak. Z uvedenej právnej úpravy vyplýva, že súd v rámci súdneho prieskumu nie je súdom skutkovým a nevykonáva dôkazy ako v sporovom konaní a pokiaľ aj vykonáva dôkazy, tieto vykonáva v súlade s § 120 S. s. p.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Konanie v správnom súdnictve, Dokazovanie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 162/2015 Z. z. – § 119, § 120

9. Neudelenie štátneho občianstva

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžo/99/2014 zo dňa 23. 11. 2016

Anotácia:

Žalovaný zamietol žiadosť žalobcu o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky z dôvodu opakovaného neplnenia a porušovania zákonných povinností, zanedbateľného daňového výnosu v prospech Slovenskej republiky a nedostatočnej integrácie do spoločnosti.

Právna veta:

Najvyšší súd nepovažuje za vybočenie z medzí zákona postup žalovaného, ktorý neudelenie štátneho občianstva oprel aj o skutočnosť, že žiadateľ sa opakovane dopúšťal dopravných priestupkov. Je síce pravda, že zákon č. 40/1993 Z. z. viaže podmienku bezúhonnosti na spáchanie úmyselného trestného činu (a nie na spáchanie priestupkov), avšak v situácii, keď na udelenie štátneho občianstva neexistuje právny nárok, prihládajúc zároveň na závažnosť predmetu konania a relatívnu nezvratnosť rozhodnutia o udelení štátneho občianstva, nemožno považovať zohľadnenie priestupkov žalobcu v konaní o udelenie štátneho občianstva za nezákonné. Zákon č. 40/1993 Z. z. striktnie nevylučuje udelenie štátneho občianstva v prípade, ak sa žiadateľ dopustil priestupkov. Odôvodnenie žalovaného, prečo na spáchané priestupky prihládaval v rámci dovolenej správnej úvahy, sa podľa názoru najvyššieho súdu neprieči zásadám logiky a účelu zákona. Udelenie štátneho občianstva je privilegium. Vážnosť úmyslu žiadateľa stať sa občanom určitého štátu možno merať takpovediac nielen dodržiavaním nevyhnutného, ale najmä príkladnou snahou rešpektovať všetky pravidlá a neprekračovať hranice ani v zdanlivo nepodstatnom. Správanie sa žalobcu, keď s vedomím svojej snahy o udelenie štátneho občianstva sa opakovane dopúšťa priestupkov, svedčí skôr o laxnosti jeho prístupu a nedostatočnom vnímaní závažnosti toho, čoho sa domáha.

Právna oblasť: Správne právo

Právny inštitút: Nadobúdanie štátneho občianstva Slovenskej republiky, udelenie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 40/1993 – § 7 ods. 1

10. K povahe starobných dôchodkov a výsluhových dôchodkov

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1So/18/2015 zo dňa 16. 11. 2016

Anotácia:

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie sociálnej poisťovne, ktorým táto zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku. Potvrdením ministerstva vnútra jej bol priznaný starobný dôchodok podľa zák. č. 100/1988 Zb., ktorý sa však podľa zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov považuje za výsluhový dôchodok.

Právna veta:

Pokiaľ zákonodarca uviedol, že starobné dôchodky sa za určených podmienok považujú za výsluhové dôchodky podľa zákona č. 328/2002 Z. z., je zrejmé, že tieto starobné dôchodky sú naďalej starobnými dôchodkami podľa zák. č. 100/1988 Zb. a za výsluhový dôchodok podľa zák. č. 328/2002 Z. z. sa iba považujú, najmä na účely ich valorizácie a výplaty z osobitného systému sociálneho poistenia policajtov a vojakov.

Právna oblasť: Právo sociálneho zabezpečenia

Právny inštitút: Dôchodkové dávky, Podmienky nároku na starobný dôchodok, Výsluhový dôchodok

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 461/2003 Z. z. – § 65
328/2002 Z. z. – § 39

11. Povinnosť dôsledne objasneného zdravotného stavu formou odborných posudkov

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 So/26/2015 zo dňa 16. 11. 2016

Anotácia:

Krajský súd potvrdil napadnutým rozsudkom rozhodnutie sociálnej poisťovne o odňatí čiastočného invalidného dôchodku. Žalobca namietal proti odbornej úrovni posudkov posudkových lekárov, avšak súd nezistil žiadne pochybnosti a preto nevidel dôvod na opätovné posúdenie zdravotného stavu žalobcu.

Právna veta:

V konaní o preskúmanie rozhodnutí odporkyne o dávkach dôchodkového poistenia, v rámci ktorých sa rozhoduje o invalidnom dôchodku (§ 70 zák. č. 461/2003 Z. z.), je nevyhnutnou požiadavkou dôsledne objasnený zdravotný stav žiadateľa o dávku z hľadiska určenia miery poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Vzhľadom na to, že posúdenie dlhodobosti nepriaznivého zdravotného stavu a jeho následkov na schopnosť občana vykonávať zárobkovú činnosť vyžaduje odborné lekárske znalosti, vo veciach sociálneho poistenia je dokazovanie v tomto smere zverené posudkovým lekárom sociálneho poistenia príslušnej pobočky resp. ústredia (§ 153 ods. 5 zák. č. 461/2003 Z. z.).

Právna oblasť: Právo sociálneho zabezpečenia

Právny inštitút: Invalidný dôchodok, Podmienky nároku na invalidný dôchodok, Lekárska posudková činnosť pri výkone sociálneho poistenia

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 461/2003 Z. z. – § 70, § 153 ods. 5

12. Prekážka právoplatne rozhodnutej veci a výnimky z jej uplatnenia

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Sžf/60/2015 zo dňa 23. 11. 2016

Anotácia:

Konanie na Najvyššom súde SR o rozhodnutí krajského súdu, ktorý napadnutým rozsudkom zamietol ako nedôvodnú žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania a zrušenia rozhodnutia finančného riaditeľstva ako i rozhodnutia daňového úradu, ktorým tento vyrubil žalobkyni úrok z omeškania za nezaplatenie dane z príjmov fyzickej osoby. Finančné riaditeľstvo potvrdilo prvostupňové rozhodnutie správcu dane.

Právna veta:

Jednou zo záruk právnej stability vzťahov založených správnym rozhodnutím je záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia. Aj v správnom práve, resp. v správnom konaní všeobecne, sa uplatňuje princíp „rei iudicatae“, ktorý znamená, že o právoplatne rozhodnutej veci nemožno znova rozhodovať. Výnimku tvoria prípady využitia mimoriadnych opravných prostriedkov postupmi upravenými procesnými verejnoprávnymi predpismi (obnova konania a preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania), ktorými za splnenia zákonom stanovených podmienok možno dosiahnuť nápravu právoplatných správnych rozhodnutí.

Právna oblasť: Správne právo, Daňové právo

Právny inštitút: Daňové konanie, Zastavenie daňového konania, Opravné prostriedky, Obnova konania

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 563/2009 Z. z. – § 62 ods. 1 písm. f), § 75 ods. 1, 71/1967 Zb. – § 30 ods. 1 písm. i)

13. Zistenie skutkového stavu a určenie výšky daňovej povinnosti

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sžf/83/2014 zo dňa 30. 11. 2016

Anotácia:

Podľa krajského súdu správca dane postupoval v rozpore s ustanoveniami Daňového poriadku a porušil subjektívne práva žalobcu.

Súd sa priklonil k názoru žalobcu, že nič správcovi dane nebránilo v tom, aby využil aj iné pomôcky tak, ako sú definované v žalobe, aj keď mu to zákon neprikazuje. Musí však svoj postup odôvodniť, aby daňový subjekt nemal pocit, že správca dane koná tak, aby vydané rozhodnutie bolo v jeho neprospech a aby vyrubená daň bola čo najvyššia.

Právna veta:

Jednou zo zásad daňového konania je aj čo najpresnejšie a najúplnejšie zistenie skutkového stavu a určenie výšky daňovej povinnosti tak, aby vyrubená daň zodpovedala stavu a dôkazom, ktoré vyšli počas konania najavo, pričom správca dane ako aj odvolací orgán musí dbať o to, že postupuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, chráni záujmy štátu a obcí a dbá sa na zachovávanie práv a právom chránených záujmov daňových subjektov a iných osôb. Ak takto dôsledne nepostupoval a pri určení dane nevyužil všetko čo vyšlo najavo, potom nepostupoval v súlade s ust. § 3 ods. 1 Daňového poriadku.

Právna oblasť: Daňové právo

Právny inštitút: Základné zásady správy daní

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 563/2009 – § 3 ods. 1

14. K neoprávnenému zásahu do práva fyzickej osoby na ochranu pred diskrimináciou

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 405/2015 zo dňa 8. 12. 2016

Anotácia:

Okresný súd určil, že konaním žalovaných voči žalobcovi došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania a žalobca tým bol vystavený priamej diskriminácii na základe jeho etnického pôvodu. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že sa voči žalobcovi uplatnil diskriminačný prístup v procese uzatvárania zmluvy o poskytnutí dotovaného mobilného telefónu z dôvodu požiadavky na predloženie potvrdenia o zamestnaní a žalovaní neuniesli prenesené dôkazné bremeno na preukázanie skutočnosti, že sa takéhoto konania nedopustili.

Právna veta:

I. Pri neoprávnenom zásahu do práva fyzickej osoby na ochranu pred diskrimináciou vzniká bezprostredná väzba medzi oprávnenou osobou a pôvodcom porušenia. Ide o osobné právo, resp. povinnosť, ktorého základným atribútom je, že je obmedzené len na oprávnený a povinný subjekt a nie je možné ho zmluvne prevádzať (per analogiam § 579 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Bolo by v rozpore s účelom antidiskriminačného zákona, keby sankciu vyplývajúcu z porušenia ochrany pred diskrimináciou bolo možné uložiť tomu, kto sa v skutočnosti nedopustil porušenia zásady rovnakého zaobchádzania.

II. Domáhať sa práv na súde z dôvodu nedodržania zásady rovnakého zaobchádzania môže každý, avšak iba proti tomu, kto nedodržel zásadu rovnakého zaobchádzania. To znamená, že v konaní o ochrane práv z dôvodu nedodržania zásady rovnakého zaobchádzania môže byť žalovaným a teda pasívne vecne legitimovaným v spore iba ten, kto nedodržel zásadu rovnakého zaobchádzania. Otázkou, kto je v tom-ktorom prípade subjektom ochrany a kto je subjektom zásahu, musí súd v konaní o ochrane pred diskrimináciou riešiť vždy medzi prvými. Pokiaľ súd nemá vyriešenú otázku, koho právo bolo porušené nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania, a kto sa dopustil tohto porušenia, nie je (ešte) opodstatnené riešenie otázky nedovolenosti takéhoto zásahu, prípadne jeho intenzity a dôsledkov, existencie príčinnej súvislosti medzi nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania a tým vyvolanou ujmom, adekvátnosti požadovanej formy nápravy spôsobenej ujmy, splnenia podmienok pre priznanie primeraného zadostučinenia, primeranosti výšky priznávaného zadostučinenia a pod. Je totiž logické, že spornosť v týchto otázkach, môže byť v konaní o ochrane pred diskrimináciou riešená len medzi subjektmi, ktorých sa táto spornosť týka – medzi subjektom ochrany a subjektom porušenia. Z tohto hľadiska je preto predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu pred diskrimináciou nielen zistenie, že žalobca je fyzickou osobou, ktorej práva, právom chránené záujmy alebo slobody boli dotknuté, ale rovnako zistenie, že žalovaný (fyzická alebo právnická osoba) sa dopustil toho konania, ktoré žalobca v konaní považoval za zásah do jeho chránených práv a z ktorého vyvodzoval svoje právo na ochranu pred diskrimináciou. Obe zisťovania sú súčasťou skúmania, kto je v konaní vecne legitimovaný.

Právna oblasť: Občianske právo, Spotrebiteľské právo

Právny inštitút: Zásada rovnakého zaobchádzania, Spory s ochranou slabšej strany, Antidiskriminačné spory

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 365/2004 Z. z. – § 9 ods. 2, 160/2015 Z. z. – § 307 a nasl.

15. K zmluve o ubytovaní

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 460/2015 zo dňa 8. 12. 2016

Anotácia:

Odporkyni bolo poskytnuté iba prechodné ubytovanie v ubytovni na základe Zmluvy o ubytovaní v spoločnej ubytovni š. p. P.P.H., uzavretej podľa § 754 a nasl. Občianskeho zákonníka dňa 26. januára 1995 medzi ubytovateľom a odporkyňou ako objednávateľom, nakoľko z čl. I bodu 1 Zmluvy jednoznačne vyplýva, že ubytovacia bunka je určená na prechodné ubytovanie na dobu neurčitú a zároveň z čl. I bodu 2 Zmluvy vyplýva povinnosť odporkyne ubytovaciu bunku uvoľniť v prípade (okrem iného) rozviazania pracovného pomeru so š. p. P.P.H.

Právna veta:

Dovolací súd za vecne správny považuje aj záver odvolacieho súdu, keď sa nestotožnil s názorom odporkyne, že úhradami platieb za užívanie ubytovacej bunky došlo ku konkludentnému prejavu vôle smerujúcemu k uzavretiu zmluvy o nájme; sama takáto skutočnosť nemohla zmeniť obsah pôvodne uzavretej zmluvy o ubytovaní na zmluvu o nájme, ako sa mylne odporkyňa domnieva. Povinnosť odporkyne platiť úhrady za ubytovanie a služby s ním spojené totiž vyplývala priamo zo zmluvy o ubytovaní v spoločnej ubytovni a v prípade, že aj po jej zániku odporkyňa ubytovaciu bunku užívala a úhrady za jej užívanie neplatila, navrhovateľovi by vznikol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, keďže po skončení prechodného ubytovania by odporkyňa ubytovaciu bunku užívala bez právneho dôvodu.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Zmluva o ubytovaní

Súvisiace predpisy a ustanovenia: pre SR: 40/1964 – § 754